पापदर्शिन्या पापंदर्शयंत्या ॥ विषादमगमत् स्वस्मिन्राजवैरस्योद्भावनात् ॥ १६ ॥ कच्चित्क्षेमंन मन्यमितिशेषः ॥ १७ ॥ १८ ॥ विषण्णतराभूत्वा तदाकारेवभूत्वा ॥ अप्सरस्त्वेसर्वज्ञत्वाद्वास्तवविषादाभावात् ॥ विषादयंती राज्यश्रियोन्यगामित्वरूपानिष्टप्रकाशेन कैकेय्याविषादंजनयंती भेदयंती राघवंप्रति पुत्रत्वप्रयुक्तंतस्याःस्नेहंनाशयंती ॥ १९ ॥ अक्षयं क्षयःप्रतीकारोऽशक्यप्रतीकारमित्यर्थः ॥ त्वद्विनाशनं त्वत्सौभाग्यनाशकारणंप्रवृत्तं तदेवाह ॥ राममिति ॥ २० ॥ शत्रोराज्यलाभात् दुःखं ॥ स्वेष्टस्यत दलाभात् शोकः ॥ शत्रुराज्यलाभतएवततोभयं ॥ त्वद्धितार्थं त्वद्धितबोधनार्थं ॥ २१ ॥ ननुदास्यास्तवकुतोभयमतआह तवेत्यादि ॥ २२ ॥ किंमेदुःखंतत्राह नरा

एवमुक्तातुकैकेयीरुष्टयापरुषंवचः ॥ कुब्जयापापदर्शिन्याविषादमगमत्परं ॥ १६ ॥ कैकेयीत्वब्रवीत्कुब्जांकच्चित्क्षेमंनमंथरे ॥ विषण्णवदनांहित्वांलक्षयेभृशदुःखितां ॥ १७ ॥ मंथरातुवचःश्रुत्वाकैकेय्यामधुराक्षरं ॥ उवाचक्रोधसंयुक्तावाक्यंवाक्यविशारदा ॥ १८ ॥ साविषण्णतराभूत्वाकुब्जातस्यांहितैषिणी ॥ विषादयंतीप्रोवाचभेदयंतीचराघवं ॥ १९ ॥ अक्षयंसुमहद्देविप्रवृत्तंत्वद्विनाशनं ॥ रामं दशरथोराजायौवराज्येभिषेक्ष्यति ॥ २० ॥ सास्म्यगाधेभयेमग्नादुःखशोकसमन्विता ॥ दह्यमानानलेनेवत्वद्धितार्थमिहागता ॥ २१ ॥ तवदुःखेनकैकेयिममदुःखंमहद्भवेत् ॥ त्वद्वृद्धौममवृद्धिश्चभवेदिहनसंशयः ॥ २२ ॥ नराधिपकुलेजातामहिषीत्वंमहीपतेः ॥ उग्रत्वं राजधर्माणांकथंदेविनबुध्यसे ॥ २३ ॥ धर्मवादीशठोभर्ताश्लक्ष्णवादीचदारुणः ॥ शुद्धभावेनजानीषेतेनैवमतिसंधिता ॥ २४ ॥

धिपेति ॥ एतद्विशेषणद्वयमयेपिराजमातृत्वाप्रच्युतयेयत्नावश्यकत्वद्योतनाय ॥ ननु रामराज्येपि महिषीत्वंमे दुष्परिहरमित्यतआह ॥ उग्रत्वमिति ॥ सापत्न्योहिसरा ज्यलाभे त्वांत्वत्पुत्रंचनाशयिष्यतीतिभावः ॥ २३ ॥ ननु राज्ञोरामस्यचात्यंतंमदनुरक्तत्वात् समत्पुत्रस्यैवराज्यलाभोतआह ॥ धर्मवादीति वाङ्मात्रेणधार्मिकः ॥ श्लक्ष्ण वादीच सस्मितमधुरभाषी ॥ अंततस्तुशठः असूयावान् ॥ अतएव दारुणः क्रूरहृदयःआंतरक्रौर्यगोपनायैव सस्मितमृदुमधुरभाषी ॥ एवंभूतंतं शुद्धभावेनोपलक्षितं जा नीषे ॥ सर्वथा तेन एवंउक्तरीत्या अतिसंधिता वंचिता असीतिशेषः ॥ २४